



**HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER)**  
**YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (31.03.2020)**

**Kesin Olgu:** Türkiye (10.827) Dünya (693.224) **Ölüm:** Türkiye (168), Dünya (33.106)

**DSÖ Risk Değerlendirmesi:** Küresel seviye - Çok Yüksek

## Günün HASUDER Önerisi

### ŞEFFAFLIK KAYGIYI AZALTIR

*Bilinçli farkındalık şeffaflıkla mümkündür. Farkındalık dayanıklılığı destekler. Müdahil olmayı sağlar. Dayanışmanın, ortak amaçların zeminini oluşturur. Aynı soruna karşı çözüm arayanların ortaklaşmasını hızlandırır. Toplumu etkinleştirir ve geliştirir.*

## Dünyadan Haberler

### DSÖ Durum Raporu (WHO Situation Report-70)

- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Son 24 saat içinde hiçbir yeni ülke/ bölge COVID-19 vakası bildirmedi.
- DSÖ, ülkelerin COVID-19 salgını sırasında temel sağlık hizmetlerini sürdürmelerine yardımcı olmak için operasyonel planlama yönergelerini güncelledi. Belgede, ülkelerin ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde herkes için yüksek kaliteli temel sağlık hizmetlerine erişimi yeniden organize etmek ve sürdürmek için düşünceleri gereken bir dizi acil eylem bulunmaktadır. [Kaynak](#)

## Türkiye'den Haberler

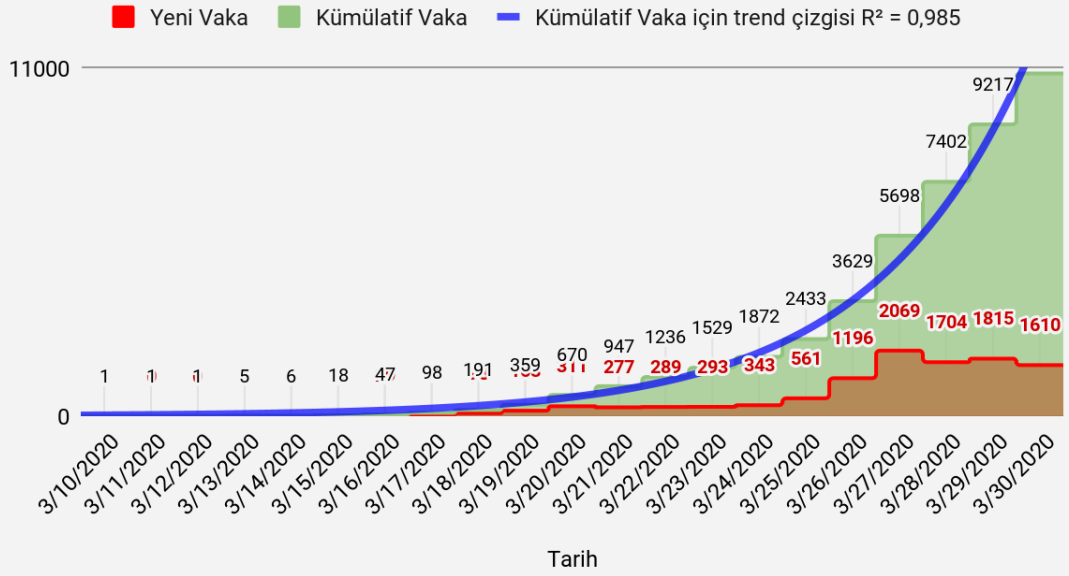
| Tarih      | Test Sayısı | Pozitiflik (%) | Yeni Vaka | Kümülatif Vaka | Ölüm | Kümülatif Ölüm | Fatalite Hızı (%) |
|------------|-------------|----------------|-----------|----------------|------|----------------|-------------------|
| 30/03/2020 | 11.535      | 13,96          | 1.610     | 10.827         | 37   | 168            | 1,55              |

Pozitiflik % = Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı x 100

Fatalite Hızı % = Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı x 100

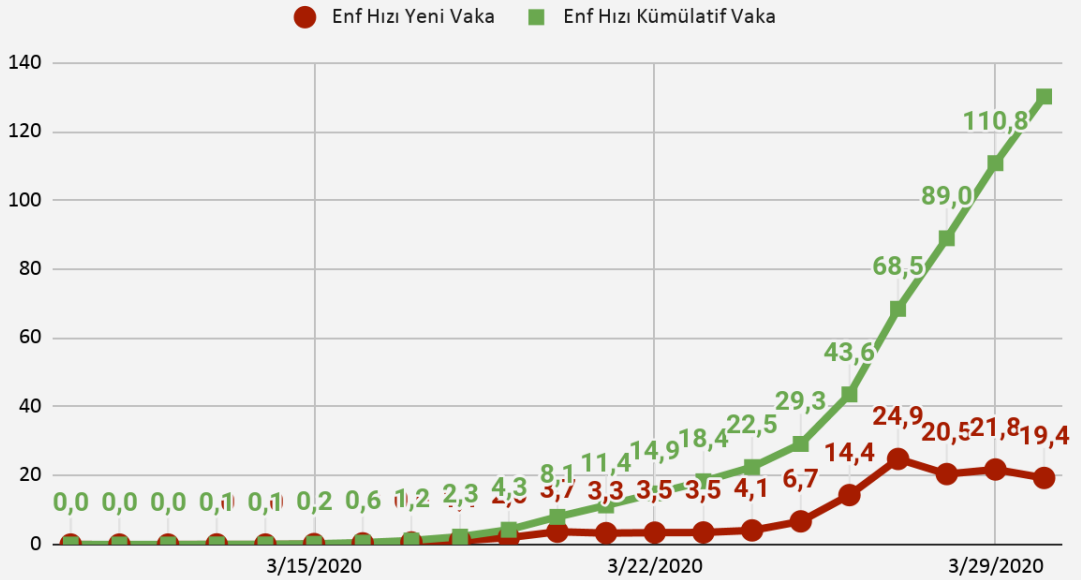
[Kaynak](#)

### COVID-19 Salgın Eğrisi, Türkiye, 30.03.2020



HASUDER tarafından hazırlanmıştır (30.03.2020)

### COVID-19 Salgını Enfeksiyon Hızı (1.000.000 Nüfusta), Türkiye, 30.03.2020



HASUDER tarafından hazırlanmıştır. (30.03.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

### **T.C. Sağlık Bakanlığı (SB)**

- SB, COVID-19 kapsamında yetkilendirilmiş tanı laboratuvarlarının sayısını 44 ilde toplam 73'e çıkardı (31.03.2020). [Kaynak](#)
- SB, kamu ya da özel sektörde çalışan sağlık personelinin 3 (üç) ay boyunca görev yerlerini değiştirmemeleri ile ilgili yayınladığı kararın (27.03.2020 tarihli 20/11 sayılı Kapasite Değerlendirme Toplantısı) ardından "Personel Ayrılığı İşlemleri" konulu yazısı ile;
  - Başka yere ataması yapıp atama kararı 30.03.2020 tarihinden sonra verilen personelin ayrılışına 3 (üç) ay boyunca izin verilmeyeceği,
  - Yaş haddi ve malulen emekli olacakların ayrılışları yapabilecekleri,
  - Her ne sebepten olursa olsun personelin görevden çekilme talebinin kabul edilmeyeceği,
  - 3 (üç) ay boyunca aile birliği mazereti, sağlık mazereti, eşinden boşanma, eşinin emekliye ayrılması, alt ve üst hizmet bölgelerine atama ve karşılıklı yer değiştirme ile engelli durumundan atama yapılmayacağı,
  - İkinci bir talimata kadar aile hekimliğine yerleştirme yapılmayacağı,
  - 91. DHY ile ataması gerçekleştirilen uzman hekimlerden 30.03.2020 tarihine kadar ayrılışlarını yapmayanların atamaları gerçekleştirilmeyeceği,
  - TUS ve YDUS sınavını kazananların ayrılışlarının 3 (üç) ay boyunca yapılmayıp atama haklarının saklı kalacağı talimatını verdi. (30.03.2020 tarihli ve 60438742-929-1047 sayılı SB SGHM yazısı)
- SB, COVID-19 hastaları için taburculuk ve izolasyon ile ilgili yeni bir algoritma yayımladı (28.03.2020). [Kaynak](#)

### **Cumhurbaşkanlığı**

- Sn Cumhurbaşkanı,Kabine Toplantısının ardından "Biz bize yeteriz Türkiyem" diyerek başlatılan milli dayanışma kampanyası için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca yardım hesabı açıldığını bildirdi. [Kaynak](#)

### **T.C. İçişleri Bakanlığı**

- Bakanlık, Valilik ve kaymakamlıklar koordinasyonunda oluşturulan Vefa Sosyal Destek Gruplarının, sokağa çıkma kısıtlamasının başladığı günden beri 569.549 hanenin ihtiyaçlarını temin ettiğini bildirdi (30.03.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlık, 30.03.2020 günü saat 15.15 itibarıyla 18 ildeki; 1 belde, 6 mahalle, 28 köy ve 4 mezra olmak üzere toplam 39 yerleşim yerinde karantina uygulandığını duyurdu (30.03.2020) [Kaynak](#).
- Sn Cumhurbaşkanı ise saat 21.00 civarında yaptığı "Ulusa Sesleniş" konuşmasında ülke genelinde köy ve mahalle statüsündeki 41 yerleşim biriminin karantina altında olduğunu söyledi (30.03.2020). [Kaynak](#)

### **T.C. Milli Eğitim Bakanlığı**

- Bakanlık, psikososyal destek hizmetleri kapsamında "Aileler İçin Çocuklara Yardım Rehberi" ile "Yetişkinler İçin Bilgilendirme Rehberi" yayımlandı (30.03.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlık, üç pilot ilde (İstanbul, Bursa ve Hatay) bulunan meslek liselerinde N95 standardında maske yapımına başladığını duyurdu (30.03.2020). [Kaynak](#)
- Sn Bakan, okul müdürlerinin muhtarlarla iletişim kurarak 65 yaşından büyüklerin ihtiyaçlarının karşılanması ve öğretmenlerin büyüklerimizle konuşarak evde kalmalarına destek olmalarının sağlanacağını belirtti (30.03.2020) .[Kaynak](#)

### **T.C. Milli Savunma Bakanlığı**

- Bakanlık, Türk Silahlı Kuvvetlerinde dezenfeksiyon ve sosyal mesafelendirme ile ilgili gerekli tedbirlerin alındığı bildirdi (30.03.2020). [Kaynak](#)

### **T.C. Adalet Bakanlığı**

- Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulu;
  - Tutuklu ve acil işler haricindeki duruşma, müzakere ve keşiflerin 30/04/2020 tarihine kadar ertelenmesine,
  - Erteleme süresince hâkim ve Cumhuriyet savcılarının iş ve işlemleri esnek çalışma yöntemleri kapsamında takip etmelerinin gerektiğine karar verdi (30.03.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlık ceza infaz kurumlarında yüz maskesi, tulum, ameliyat önlüğü, göz pamuğu gibi hastane tekstil ürünü ve temizlik malzemelerinin imalatına hız verildiğini duyurdu (30.03.2020). [Kaynak](#)

### **T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı**

- Sn Bakan basında, faaliyetlerini yavaşlatan veya durduran tüm işletmelerin küçük veya orta ölçekli olduğuna bakılmaksızın temel şartları sağlamaları durumunda *kısa çalışma ödeneğine* başvurabileceğini ifade etti (30.03.2020). [Kaynak](#)

### **Anadolu Üniversitesi**

- Rektörlük, Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakültelerinin 2019-2020 Öğretim Yılı Bahar Dönemi ara sınavları 18 Nisan-07 Mayıs 2020 tarihleri arasında *internet tabanlı ortamlarda* gerçekleştirilmesine karar verdi (30.03.2020). [Kaynak](#)

### **Türk Tabipleri Birliği (TTB)**

- TTB, Sağlık Bakanlığı'na ve Valiliklere gönderdiği yazıda,
  - COVID-19 pandemisi ile mücadelede atılacak adımların şeffaflık, işbirliği, hızlı bilgilendirme gerekliliğini,
  - Kararların alınmasından önce ve kararların uygulanması aşamasında başta sağlık çalışanlarının meslek örgütleri olmak üzere toplumsal katılımın içermesi gerektiğini,
  - Pandemi İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı kapsamında, İl Hıfzıssıhha Meclisleri toplantılarının geçtiğimiz hafta yapıldığını, bu çalışmalara Tabip Odası temsilcilerinin dahil edilmediğini ve temsilcilerin çalışmalara dâhil edilmesi gerekliliğini vurguladı (30.03.2020). [Kaynak](#)
- Türk Tabipleri Birliği yaptığı açıklamada;
  - Salgınla mücadele de doğru yöntemin epidemiyoloji bilimine uymak olduğunu,
  - Dünya Sağlık Örgütü'nün de önerdiği gibi çok sayıda test yapmanın, katı bir izolasyon uygulamanın gerekliliğini,
  - Pozitif olan olgular ile temaslıları ivedi olarak sağlıklı kişilerden ayrılması gerektiğini,
  - İzolasyon, kişilerin evlerinde yapılacağı gibi, evlerde yapılamayacağı durum ve koşullarda İzolasyon için seçilen yurtlar ve oteller gibi mekânların kullanılabileceğini,
  - Toplum hareketliğinin kısıtlanmasının yaygınlaştırılarak sürdürülmesini,
  - İşçilerin, işsizlerin, yoksulların yaşamlarının ve sağlıklarının olumsuz etkilenmesini engelleyecek desteklerin (*Ücretli izin, işsizlik ödeneğinin kapsamının genişletilmesi ve tutarının artırılması, önümüzdeki üç ay boyunca ücretsiz su-ısıtma-elektrik verilmesi vb.*) sağlanmasını önerdi (30.03.2020). [Kaynak](#)
- TTB, sağlık çalışanında Covid-19 tanısının iş kazası veya meslek hastalığı olduğunu; sağlık sistemindeki COVID-19 kaynaklı iş kazası ve meslek hastalıkları olgularının saptanabilmesi ve

alınması gereken ek önlemlerin belirlenebilmesi için bu bildirimlerin yapılmasının büyük önem taşıdığını vurguladı (30.03.2020). [Kaynak](#)

### ***İstanbul Tabip Odası (İTO)***

- İTO yayınladığı raporda;
  - Hekimlerden toplanan bilgilere göre İstanbul'daki kamu hastanelerinde kesin ya da şüpheli/olası Covid-19 tanısıyla yatırılarak izlenen/tedavi edilen hasta sayısının iki binin, yoğun bakım ünitelerine yatırılan vaka sayısının iki yüzün üzerinde olduğunu,
  - Hastanelerde kişisel koruyucu malzeme eksikliği olduğunu,
  - Hastanelerin birçoğunda Covid-19 hastalarının karşılanması / muayenesi / yatışı / tedavisi için gerekli algoritmaların, triyaj sisteminin ve kesin ya da şüpheli/olası Covid-19 tanılı hastaların diğer hastalardan ayrı servislerde yatırılmasının uygulan(a)madığını vurguladı.
- Raporda;
  - Kişisel koruyucu ekipman ihtiyacının hızla giderilmesi,
  - Covid-19 hastasıyla korunmasız olarak temas eden, semptom gösteren sağlık çalışanlarına gerekli testler yapılması,
  - Sağlık çalışanlarının bu enfeksiyonu evlerine, ailelerine taşıymaması için, kurumlarına yakın yerlerde konaklama imkanı sağlanması,
  - Sağlık çalışanlarının sağlıklı ve yeterli beslenmesi başta olmak üzere her türlü ihtiyaçlarının giderilmesi,
  - Hastane yatak sayısını arttırmak için gerekli çalışmalara başlanması,
  - İstanbul'daki bütün kamu hastaneleri hızla pandemi planlarını eksiksiz olarak uygulaması ve bütün çalışanlara gerekli eğitim verilmesi, bu eğitimlerin düzenli aralıklarla tekrarlanması,
  - Bütün hastanelerde hızla etkin triyaj sistemi kurulması, Covid-19 şüpheli hastaların diğer hastalarla aynı ortamda bulunmaları ve temaslarının önlenmesi,
  - Covid-19'lu hastalarla çalışan sağlık çalışanlarının nöbetler dahil, günlük çalışma sürelerinin 12 saati geçmemesi önerilerinde bulundu (30.03.2020). [Kaynak](#)

### ***Ankara Tabip Odası (ATO)***

- ATO, Ankara'da 18 sağlık çalışanına Covid-19 Tanısı konduğunu bildirdi (30.03.2020). [Kaynak](#)

### ***Türk Toraks Derneği***

- Dernek, Tütün ürünleri kullanımının zararlı etkileri ile COVID-19 salgınıyla ilişkili risklere yönelik bilgilendirme ve öneriler yayınladı (30.03.2020). [Kaynak](#)

### ***Aile Hekimleri Derneği Federasyonu (AHEF)***

- AHEF, idari izin kullanan aile hekimlerinin ücretlerinde kesinti yaşanabileceğine dair basın açıklaması yaptı (30.03.2020). [Kaynak](#)

### ***Kırmızı Kurdele İstanbul Derneği***

- Dernek, "HIV ile yaşayan bireylerin Koronavirüs, COVID19 hakkında bilmesi gerekenler" konulu bir bildiri yayınladı (11.03.2020). [Kaynak](#)

## **HASUDER'den Haberler**

- HASUDER Pandemi süreciyle ilgili endişelerini ve önerilerini paylaştığı "**Umut ve Endişe**"adlı bir açıklama yaptı (30.03.2020). [Okumak için](#)
- "**Koronavirüs Hakkında Doğru Bilinen Yanlışlar**" ile ilgili yeni infografikler web sitemize eklendi. [Görmek için](#)
- Arş. Gör. Dr. Halit Emin ALICILAR ve Prof. Dr. Meltem Çöl tarafından derlenen "**Yeni Koronavirüs Salgını: Korunmada Etkili Yaklaşımlar**" adlı makale web sitemizde yayınlanmıştır. [Okumak için](#)

- Sıcaklık ve nemin yeni koronavirüsü nasıl etkileyeceği ile ilgili Prof. Dr. Mehmet Aktekin ve Dr. Öğretim Üyesi Mestan Emek tarafından yapılan çalışma “COVID-19: Sıcaklık ve Nem Nasıl Etkiler?” adıyla web sitemizde yayınlandı. [Okumak için](#)

## Okuma Önerisi

### **Sosyal karşılaşmayı azaltmaya yönelik kontrol stratejilerinin Wuhan, Çin'deki COVID-19 salgınının çıktılarına etkisi: Bir modelleme çalışması**

Wuhan'da fiziksel ve sosyal mesafelendirme önlemlerinin COVID-19 salgınının ilerlemesi konusunda, dünyanın geri kalanı için bazı görüşler sunmayı amaçlayan araştırmada, yapay lokasyona özgü temas kalıpları kullanılarak ve bunları okul kapanışları, genişletilmiş işyeri kapanışları ve genel toplumda sosyal mesafelendirme uygulamalarına uyarlanmıştır. Önlemlerin etkisi yaşa göre yapılandırılmış duyarlı-karşılaşmış-enfekte-etkisizleşmiş modeliyle simüle edilmiştir. İnsanların aşamalı olarak işe dönmelerine izin vererek kontrol önlemlerinin kaldırılması simüle edilerek altta yatan salgının farklı aşamalarında (Mart veya Nisan başında) işe dönmelerin etkilerini incelenmiştir. Tahminler, aşamalı işe geri dönüşün Nisan başında olması durumunda fiziksel mesafelendirme önlemlerinin en etkili olduğunu göstermektedir; bu, ortalama enfeksiyon sayısını 2020 ortalarında ve 2020 sonunda sırasıyla % 92 (66-97) ve % 24 (13-90) oranında azaltmıştır. Enfeksiyonun pik yapma zamanını geciktirmek ve 2020 sonunda medyan salgın büyüklüğünü azaltmak, sağlık sistemlerine zaman kazandırmak ve sağlık bakımı sağlamak için Nisan ayına kadar bu önlemlerin sürdürülmesinin faydaları vardır. Bununla birlikte, bu fiziksel mesafelendirme modellerinin sonuçları bulaşıcılığın süresine ve okul çocuklarının salgındaki rolüne göre değişir. Araştırmadaki projeksiyonlar, müdahalelerin erken ve ani kaldırılmasının, müdahalelerin aşamalı olarak rahatlatılmasıyla düzleştirilebilecek olan salgın eğrisinde, daha erken bir ikincil zirveye yol açabileceğini düşündürmektedir. (Kısıtlamalar Nisan'a kadar sürdürülürse salgın pikinin ertelenmesine etki edecektir, ancak eğer önlemler erken kaldırılırsa erken bir ikincil pik görülebilecektir.)

Prem, K. et al. “The effect of control strategies to reduce social mixing on outcomes of the COVID-19 epidemic in Wuhan, China: a modelling study.” Lancet public health, 2020. [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(20\)30073-6](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(20)30073-6) Erişim Tarihi: 30.03.2020, [Okumak için](#)

*\*Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Meltem Akın Dikleli, Dr. Öğretim Üyesi Mestan Emek, Dr. Öğretim Üyesi Onur Özlem Öztürk, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Sabanur Çavdar, Uzm. Dr. Erdem Erkoyun, Uzm. Dr. Ayşe Gülsen Teker ve Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Hanife Ece Erik tarafından hazırlanmıştır.*